

การศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนจากการปลูกต้นหอม: กรณีศึกษาสวนสุราชวงศ์
หมู่บ้านดงทรายทอง หมู่ 15 ตำบลหนองไฮ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี
STUDY OF COST AND RETURN OF SCALLION GROWING: CASE STUDY OF
SURATWONG GARDEN, BAN DONG SAI THONG VILLAGE, MOO 15, NONG HAI SUB-
DISTRICT, MUEANG DISTRICT, UDON THANI PROVINCE

วราภรณ์ เรืองสิทธิ์¹ โอปอ ไชยสวัสดิ์¹ นริศรา สายธนู¹ อรอนงค์ ทานานอก¹

กนกกานดา ไตจันทร์กอง¹ และ รชต สวนาสวัสดิ์¹

¹คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

Waraporn ruangsit¹ Opor chaisawat¹ Naritsara saythanoo¹ Onanong thamnanok¹

Kanokkanda Taichankong¹ and Rachata Suansawat¹

¹Faculty of Management Science, Udon Thani Rajabhat University

(Received: January 22, 2021; Revised: June 26, 2021; Accepted: August 6, 2021)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนในการปลูกต้นหอมสวนสุราชวงศ์ ในหมู่บ้านดงทรายทอง หมู่ 15 ตำบลหนองไฮ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ทำการเก็บข้อมูลโดยสัมภาษณ์เจ้าของสวนสุราชวงศ์ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ผลการศึกษาพบว่า ต้นทุนโดยเฉลี่ยต่อไร่ มีค่าเท่ากับ 36,832.51 บาทต่อเดือน ซึ่งแบ่งเป็น วัสดุดิบ 25,500 บาท ค่าแรงงาน 820 บาท ต้นทุนผันแปร 1,268 บาท และต้นทุนคงที่ 9,244.51 บาท รายได้เฉลี่ย 90,000 บาทต่อไร่ มีกำไรสุทธิเฉลี่ย 53,167.49 บาทต่อไร่ โดยการวิเคราะห์จุดคุ้มทุนโดยเฉลี่ยต่อไร่ มีค่าเท่ากับ 667 กิโลกรัมต่อไร่ อัตรากำไรต่อยอดขาย ร้อยละ 59.07 และมีผลตอบแทนจากการลงทุน ร้อยละ 3.11 ผลการวิจัยที่ได้ในครั้งนี้ทำให้ทราบต้นทุนและผลตอบแทนที่แท้จริงสำหรับการปลูกหอม ในการเป็นข้อมูลทางบัญชีเพื่อเพิ่มมูลค่า และรายได้ให้กับทางผู้ผลิต และเป็นการสร้างงานในชุมชนให้มากขึ้นต่อไป

คำสำคัญ: ต้นหอม, ต้นทุน, ผลตอบแทน

ABSTRACT

This research was a qualitative research, which aimed to study cost and return of Scallion growing at Suratwong garden, Ban Dong Sai Thong Village, Moo 15, Nong Hai Sub-District, Mueang District, Udon Thani Province. The data was collected by interview Suratwong garden owner. The research tool for collecting data was Semi-structured interview. The result of the study found that the average cost was 36,832.51 Baht per month; divided into raw material 25,500 Baht, labor cost 820 Baht, variable cost 1,268 Baht, and fixed cost 9,244.51 Baht, the average income was 90,000 Baht per Rai, average net profit was 53,167.49 Baht per Rai. Break even point analysis per Rai was 667

Kilograms per Rai. Percentage of Profit margin ratio was 59.07 % and Return on Investment (ROI) was 3.11 %. The result of this research indicated that the real cost and return of scallion growing was an accounting information to add value and income for scallion producers and creating more jobs in the community.

Keywords: Scallion growing, Cost, Return

บทนำ

ต้นหอมเป็นพืชเศรษฐกิจที่มีความสำคัญ สามารถปลูกได้เกือบทุกท้องที่ ชอบดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ การระบายน้ำและระบายอากาศดี ค่าความเป็นกรดเป็นด่าง (pH) ที่เหมาะสม 5.8-6.5 อุณหภูมิที่เหมาะสม 20-24 องศาเซลเซียส มีถิ่นกำเนิดในเอเชีย มีลักษณะเป็นพืชล้มลุกขนาดเล็ก ตระกูลเดียวกับกระเทียม มีหัวสีขาวอยู่ใต้ดิน ทำหน้าที่สะสมอาหาร ใบเป็นท่อยาว ปลายแหลมภายในกลวง ดอกมีสีขาวออกเป็นช่อก้าน ช่อดอกยาว ช่อดอกเมื่อบานมีลักษณะคล้ายร่ม มีดอกย่อยเป็นจำนวนมาก รับประทานกันมากของคนไทย นิยมใช้ในการประกอบอาหาร และเป็นพืชสมุนไพร รับประทานได้ทุกส่วน นิยมรับประทานทั้งแบบสดและใช้เป็นส่วนผสมของอาหารสามารถเป็นเครื่องเคียงอาหารต่าง ๆ เช่น ข้าวขาหมู ผัดไทย ลาบ หรือนำมาซอยใส่อาหารต่าง ๆ มีสรรพคุณสามารถลดไขมันในเส้นเลือด ช่วยขับเหงื่อและลดไข้ ช่วยกระตุ้นการทำงานของลำไส้ ช่วยเจริญอาหาร ขับเสมหะ ขับปัสสาวะและขับประจำเดือน นอกจากนี้ยังช่วยบำรุงผิวพรรณและ เส้นผมอีกด้วย การปลูกหอมแบ่งสามารถปลูกได้ตลอดปีมีอายุเก็บเกี่ยว 40-60 วัน (กรมวิชาการ, 2562)

การปลูกต้นหอมในจังหวัดอุดรธานี มีจำนวน 5,309 ไร่ ให้ผลผลิตรวมต่อปี 6,160 ตัน มีผลผลิตเฉลี่ย 1,270 กิโลกรัม/ไร่ มีราคาเฉลี่ย 30 บาท/กิโลกรัม (สำนักงานเกษตรจังหวัดอุดรธานี, 2561) บ้านดงทรายทองเป็นอีกหมู่บ้านหนึ่งที่ปลูกหอมมากกว่า 20 ปี โดยมีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 138 ครัวเรือน จำนวนครัวเรือนเกษตรกร 80 ครัวเรือน (วาสนา ศรีพันธุ์บุตร, 2562) ปัจจุบันที่ปลูกจำหน่ายในท้องตลาด มี 2 สายพันธุ์ คือ พันธุ์ลับแล และพันธุ์นคร หมู่บ้านดงทรายทองนิยมพันธุ์ที่ใช้คือพันธุ์ลับแลเพราะมีข้อดีหลายด้าน เช่น หลอดหนาและแข็ง กอใหญ่ ต้านทานต่อโรคและแมลงส่งขายตลาด เมืองทองเจริญศรีตลาดกลางกระจายสินค้าเกษตรภาคอีสานที่จะถูกส่งต่อไปขายตลาดในประเทศและตลาด ในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ในอดีตหมู่บ้านจะทำการปลูกหอมด้วยการรดน้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติใส่ปุ๋ยคอกเท่านั้น ทำให้มีรายได้ดีและทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี เพราะการลงทุนในการปลูกหอมมีการลงทุนที่ไม่สูงมาก แต่ในปัจจุบันเกษตรกรมีความจำเป็นต้องใช้ปุ๋ยเคมีจำนวนมากขึ้นและประสบปัญหาภัยธรรมชาติ เช่น ภัยแล้ง น้ำท่วม วาตภัย การเกิดโรคระบาดศัตรูพืช ทำให้เกษตรกรจำเป็นต้องใช้สารเคมีและยาปราบวัชพืช และศัตรูพืชจึงประสบปัญหาอยู่ปุ๋ยเคมีราคาแพง ยาปราบวัชพืชและศัตรูพืชมีราคาแพงค่าจ้างแรงงานสูงขึ้น พันธุ์หอมที่นำมาปลูกมีราคาสูงขึ้น ทำให้เกษตรกรประสบปัญหาต้นทุนในการปลูกหอมเพิ่มสูงขึ้น การปลูกต้นหอม หรือหอมแบ่งที่ผลิตได้ต่อกำไรส่วนมากยังมีผลผลิตต่อไร่ต่ำ (อุดรทุเคย์, 2562)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนจากการปลูกต้นหอมสวนหอมสุราขวงค์ในหมู่บ้านดงทรายทอง หมู่ 15 ตำบลหนองไฮ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ซึ่งผลการศึกษาที่ได้ สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลที่จะช่วยในการวางแผน ควบคุมและประกอบการตัดสินใจในกระบวนการบริหารจัดการการปลูกต้นหอมในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษากระบวนการปลูกต้นหอมของสวนสุราขวงค์ ในหมู่บ้านดงทรายทอง หมู่ 15 ตำบลหนองไฮ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี
2. เพื่อศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนในการปลูกต้นหอมของสวนสุราขวงค์ ในหมู่บ้านดงทรายทอง หมู่ 15 ตำบลหนองไฮ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี
3. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการปลูกต้นหอมของสวนสุราขวงค์ ในหมู่บ้านดงทรายทอง หมู่ 15 ตำบลหนองไฮ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูล คือ นางประทีป สุราขวงค์ เจ้าของสวนสุราขวงค์ หมู่บ้านดงทรายทอง หมู่ 15 ตำบลหนองไฮ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี โดยเลือกแบบเจาะจง พิจารณาจากประสบการณ์ในการปลูกต้นหอมมากกว่า 20 ปี

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างเกี่ยวกับการปลูกต้นหอมกับเกษตรกร ในสวนสุราขวงค์ผู้ปลูกต้นหอม ณ หมู่บ้านดงทรายทอง หมู่ 15 ตำบลหนองไฮ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี มีลักษณะเป็นรายการคำถามที่กำหนดเรื่องราวไว้เป็นแนวคำถามเพื่อให้ได้ข้อมูลข้อเท็จจริง สัมภาษณ์ข้อมูลเกี่ยวกับ ชื่อ เพศ อายุ ระดับการศึกษา แหล่งเงินทุน ภาระหนี้สิน วิธีการเพาะปลูกสอบถามเกี่ยวกับพื้นที่ในการปลูกต้นหอม จำนวนแรงงานที่ใช้ในการปลูกต้นหอม ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย การลงทุนในสินทรัพย์ (เครื่องมือและอุปกรณ์การเกษตร) และรายได้ จากการจำหน่ายต้นหอม

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการวิเคราะห์ข้อมูล โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

3.1 ข้อมูลปฐมภูมิ เป็นการรวบรวมข้อมูลโดยตรงจากเกษตรกรในสวนสุราขวงค์ ผู้ปลูกต้นหอม จำนวน 25 ไร่ ณ หมู่บ้านดงทรายทอง หมู่ 15 ตำบลหนองไฮ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี โดยใช้วิธีสัมภาษณ์ข้อมูลตามแบบสอบถามที่กำหนดขึ้น

3.2 ข้อมูลทุติยภูมิ เป็นข้อมูลที่น่ามาใช้ในการประกอบการศึกษา ซึ่งได้มาจากการค้นคว้าหาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ทั้งเอกสารวิชาการ การสืบค้นจากระบบอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับการปลูกต้นหอม เพื่อให้การศึกษาครั้งนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive method) เพื่อให้ทราบลักษณะทั่วไปของการจัดการด้านการปลูกต้นหอมของเกษตรกรในสวนสุราชวงศ์ผู้ปลูกต้นหอม ณ หมู่บ้านดงทรายทอง หมู่ 15 ตำบลหนองไฮ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี และอุปสรรคต่าง ๆ ในการปลูกต้นหอมจากการสัมภาษณ์เกษตรกรเจ้าของสวนต้นหอม

4.2 การวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Analysis) ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการวิเคราะห์ ต้นทุนและผลตอบแทนการปลูกต้นหอมของเกษตรกรในสวนสุราชวงศ์ ณ หมู่บ้านดงทรายทอง หมู่ 15 ตำบลหนองไฮ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี โดยจะใช้ทฤษฎีการวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทน (Cost-Benefit Analysis) ด้วยการคำนวณ จุดคุ้มทุน (Break even point) อัตราต้นทุนขายต่อขายสุทธิ อัตรากำไรจากการดำเนินงานต่อขายสุทธิ อัตราผลตอบแทนจากเงินลงทุน (Return on investment: ROI) อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (Return on assets : ROA) และ กำไรสุทธิ (Net profit)

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ พบว่า ผู้ผลิต นางประทีป สุราชวงศ์ เพศหญิง อายุ 47 ปี จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา มีประสบการณ์ในการปลูกหอม 20 ปี ขนาดพื้นที่ในการปลูกต้นหอมทั้งหมด 25 ไร่ เป็นพื้นที่ตนเอง 15 ไร่ และที่ดินเช่า ทำ 10 ไร่ ค่าใช้จ่ายในการลงทุนเริ่มแรกเป็นจำนวนเงิน 1,070,575 บาท มีช่องทางในการจัดจำหน่ายให้แก่ พ่อค้าคนกลาง

2. ข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการผลิตต้นหอม

ภาพที่ 1 กระบวนการผลิต

จากภาพที่ 1 ข้างต้นสามารถอธิบายกระบวนการผลิตต้นหอม ได้ดังนี้

ขั้นที่ 1 การเตรียมดิน ไถพรวนดิน และโรยปุ๋ยคอก (มูลไก่) จำนวน 250 กระสอบ กระสอบละ 15 กิโลกรัม ราคาปุ๋ยคอก (มูลไก่) กระสอบละ 50 บาท ใช้เวลา 1 ชั่วโมง และตากดินไว้ก่อนปลูก เป็นระยะเวลา 3 วัน

ขั้นที่ 2 การเตรียมปลูก รับซื้อหรือสั่งซื้อเมล็ดพันธุ์ของต้นหอมจากพ่อค้าคนกลาง ที่มาจาก อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ เมล็ดพันธุ์อยู่ที่ราคา กิโลกรัมละ 85 บาท บรรจุใส่ถุงกระดาษ ถุงละ 5 กิโลกรัม จ้างคนงานแกะหัวของต้นหอมออกให้เหลือ 1 กลีบ ตัดรากของต้นหอม ค่าจ้างกิโลกรัมละ 5 บาท ใช้เวลาแยะ 3-4 วัน และนำมาตากให้แห้งก่อนปลูก

ขั้นที่ 3 ลงมือปลูก เริ่มจากไถยกแปลงเพื่อเตรียมแปลงในการปลูก ขนาดกว้าง 1.20 เมตร ยาว 45 เมตร สูง 30 ซม. จำนวนแปลงทั้งหมด 47 แปลง/1 ไร่ ใช้น้ำมันในการยกแปลงทั้งหมด 200 บาท เริ่มต้นการปลูก ในช่วง 8 : 00 - 10 : 00 น. จ้างคนเขี่ยดินบนแปลงให้ละเอียด โดยใช้แรงงาน 15 คน จ้างคนปลูกแต่ละแปลง ปลูกแถวละ 11 ต้น ระยะห่างแต่ละต้น 10 ซม. ใช้แรงงานในการปลูก 15 คน จ้างแรงงานโรยกลบปกหน้าดิน โดยการเทกลบลงบนรถโรยกลบ แล้วเข็นรถโรยกลบไปตามแปลง ปล่อยกลบโรยลงบนแปลงพอประมาณใช้แรงงาน 2 คน (แรงงานในการเขี่ยดิน ปลูก โรย กลบ เป็นแรงงานที่จัดตั้งทีมงานขึ้นมาเพื่อรับจ้างในการปลูกต้นหอมเท่านั้น แรงงานทั้งหมดมาจาก กลุ่มเดียวกัน รับเหมาในราคา 2,500 บาท ต่อ 1 ไร่ ใช้เวลาในการปลูก 1 ชั่วโมง ต่อ 1 ไร่) ต่อระบบ น้ำจากสระที่ขุดเตรียมไว้มาถึงแปลง ระยะทาง 60 เมตร โดยใช้ท่อพีวีซี ขนาด 2 นิ้ว จำนวน 25 ท่อน แล้วต่อระบบน้ำเข้าแปลง จำนวน 16 แถว ใช้หัวสปริงเกอร์ แถวละ 12 หัว ระยะห่างแต่ละแถว ประมาณ 3 แปลง และเริ่มรดน้ำในตอนเย็น

ขั้นที่ 4 พ่นยาและทำการหว่านปุ๋ย พ่นสารกำจัดวัชพืช (ยาฆ่าหญ้า) แอนทราโคล (ชื่อสามัญ: Propineb โพรพีนีบ) ถุงละ 1 กิโลกรัม หลังจากรดน้ำในช่วง 17:00 - 18:00 น. รดน้ำ เข้า - เย็น ดูแลรักษาตากปกติ ใช้เวลารดน้ำด้วยสปริงเกอร์ เปิดนาน 5 นาที หว่านปุ๋ยเคมี อะโกรเพต สูตร 16 - 8 - 8 ตราหัววัว-คันไถ จำนวน 1 กระสอบ 50 กิโลกรัม ครั้งที่ 1 และรดน้ำ หลังจากนั้น พ่นยาฆ่าแมลงและยาป้องกันเชื้อรา จำนวนอย่างละ 1 ขวด ครั้งที่ 1 หว่านปุ๋ยเคมี อะโกรเพต สูตร 16 - 8 - 8 ตราหัววัว-คันไถ จำนวน 1 กระสอบ 50 กิโลกรัม ครั้งที่ 2 และรดน้ำตามปกติ ช่วงเย็น หว่านปุ๋ยสูตร 16 - 8 - 8 จำนวน 1 กระสอบ 50 กรัม ครั้งที่ 3 และรดน้ำ หลังจากนั้น พ่นยาฆ่าแมลงและยาป้องกันเชื้อรา จำนวนอย่างละ 1 ขวด ครั้งที่ 2

ขั้นที่ 5 การเก็บเกี่ยว ระยะเวลาในการเก็บเกี่ยว 5 - 6 วัน เก็บเกี่ยววันละ 1 ต้น แรงงานในการเก็บเกี่ยว 5-6 คน ผลผลิต 5-6 ต้น ราคาต่ำสุดอยู่ที่ 5 บาท/กิโลกรัม ราคาสูงสุดอยู่ที่ 100 บาท/กิโลกรัม ติดต่อกับพ่อค้าคนกลางก่อนวันขาย 5 วัน มัดจำเงิน 20% เก็บเกี่ยวผลผลิต โดยใช้มือถอน ต้นหอม ใช้คนงาน 3 คน ต่อ 1 ไร่ (โดยคิดค่าถอนกิโลกรัมละ 1 บาท) โดยถอนวันละ 1 ต้น ใช้เวลาถอน 2 - 3 วัน

3. ข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุนและผลตอบแทนของการปลูกต้นหอม

ผลการศึกษาด้านข้อมูลการดำเนินงานการปลูกต้นหอม มีต้นทุนรวม กำไรสุทธิ อัตราผลตอบแทนจากเงินลงทุน ผลอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม ผลอัตราส่วนต้นทุนขายต่อขายสุทธิ ผลอัตราส่วนกำไรจากการดำเนินงานต่อขายสุทธิ ผลปริมาณขาย ณ จุดคุ้มทุน แสดงดังตารางที่ 1-7

ตารางที่ 1 แสดงข้อมูลค่าวัตถุดิบทางตรงของการปลูกต้นหอม

ค่าวัตถุดิบทางตรง	จำนวน (กิโลกรัม)	ราคาต่อหน่วย	จำนวนเงิน
พันธุ์หอม (ลับแล , นคร)	300 / 1 ไร่	85 บาท/ กิโลกรัม	25,500 บาท/เดือน
	7,500 / 25 ไร่	85 บาท/ กิโลกรัม	637,500 บาท/เดือน

จากตารางที่ 1 วัตถุดิบทางตรงที่ใช้จะเป็นพันธุ์ลับแลและนคร ในการปลูก 1 ไร่ ใช้พันธุ์หอม 300 กิโลกรัม มีราคา 85 บาทต่อ 1 กิโลกรัม คิดเป็นเงิน 25,500 บาทต่อไร่ ในการปลูก 1 เดือน ใช้จำนวน 7,500 กิโลกรัม ต่อจำนวนการปลูก 25 ไร่ คิดเป็นจำนวนเงิน 637,500 บาท/เดือน

ตารางที่ 2 แสดงค่าแรงงานทางตรงของการปลูกต้นหอม

ค่าแรงงานทางตรง	จำนวน (ไร่)	ค่าแรงต่อหน่วย (บาท/เดือน)	รวมค่าแรงทางตรง (บาท/เดือน)
ค่าแรงแกะเมล็ดพันธุ์หอม	25	120	3,000
ค่าแรงไถแปลงหอมและยกแปลงหอม	25	400	10,000
ค่าแรงปลูกต้นหอม	25	200	5,000
ค่าแรงหว่านปุ๋ยฉีดยากำจัดศัตรูพืช	25	100	2,500
รวมค่าแรงงานทางตรง		820	20,500

จากตารางที่ 2 ค่าแรงงานทางตรงมีค่าใช้จ่ายทั้งหมด 20,500 บาทต่อเดือนต่อการปลูก 25 ไร่ ประกอบด้วย ค่าแรงไถแปลงหอมและยกแปลงหอม 10,000 บาท ค่าแรงปลูกต้นหอม 5,000 บาท ค่าแรงแกะเมล็ดพันธุ์หอม 3,000 บาท และค่าแรงหว่านปุ๋ยฉีดยากำจัดศัตรูพืช 2,500 บาท

ตารางที่ 3 แสดงค่าใช้จ่ายการผลิตขั้นแปรของการปลูกต้นหอม

ค่าใช้จ่ายการผลิตขั้นแปร	จำนวน (ไร่)	ค่าใช้จ่ายต่อหน่วย (บาท/เดือน)	รวมค่าใช้จ่ายการผลิตขั้นแปร (บาท/เดือน)
ค่าปุ๋ยเคมี	25	672	1,680
ค่ายากำจัดวัชพืช	25	208	5,200
ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง	25	60	1,500
ค่าปุ๋ยคอก (มูลไก่)	25	208	5,200
ค่าไฟฟ้า	25	120	3,000
รวมค่าใช้จ่ายการผลิตขั้นแปร		1,268	11,380

จากตารางที่ 3 ค่าใช้จ่ายการผลิตผันแปรทั้งหมด 11,380 บาทต่อเดือนต่อจำนวนการปลูก 25 ไร่ ประกอบด้วยค่ายากำจัดวัชพืช 5,200 บาท ค่าปุ๋ยคอกหรือมูลไก่ 5,200 บาท ค่าไฟฟ้า 3,000 บาท ค่าปุ๋ยเคมี 1,680 บาท และค่าน้ำมันเชื้อเพลิง 1,500 บาท

ตารางที่ 4 แสดงค่าใช้จ่ายการผลิตคงที่ของการปลูกต้นหอม

ค่าใช้จ่ายการผลิตคงที่	จำนวน (ไร่)	รวมค่าใช้จ่ายการผลิตคงที่ (บาท / เดือน)
ค่าภาษีที่ดิน	25	4.17
ค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์	25	5,907.01
ค่าเช่าที่ดิน	25	3,333.33
รวมค่าใช้จ่ายการผลิตคงที่		9,244.51

จากตารางที่ 4 ค่าใช้จ่ายการผลิตคงที่ทั้งหมด 9,244.51 บาทต่อเดือนต่อการปลูก 25 ไร่ ประกอบด้วย ค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์ 5,907.01 บาท ค่าเช่าที่ดิน (จำนวน 10 ไร่) 3,333.33 บาท และค่าภาษีที่ดิน (50 บาทต่อปี) 4.17 บาท

ตารางที่ 5 แสดงต้นทุนการผลิตของการปลูกต้นหอม

ต้นทุนการผลิตต่อไร่ (บาท/เดือน)	จำนวนเงิน (บาท)
วัตถุดิบทางตรง (จากตารางที่ 1)	25,500
ค่าแรงงานทางตรง (จากตารางที่ 2)	820
ค่าใช้จ่ายการผลิตผันแปร (จากตารางที่ 3)	1,268
ค่าใช้จ่ายการผลิตคงที่ (จากตารางที่ 4)	9,244.51
รวมต้นทุนการผลิตต่อไร่ (บาท/เดือน)	36,832.51

จากตารางที่ 5 ต้นทุนการผลิตต่อไร่ เท่ากับ 36,832.51 บาทต่อเดือน ประกอบด้วย ค่าวัตถุดิบทางตรง 25,500 บาท ค่าแรงงานทางตรง 820 บาท ค่าใช้จ่ายการผลิตผันแปร 1,268 บาท และค่าใช้จ่ายการผลิตคงที่ 9,244.51 บาท

ตารางที่ 6 แสดงกำไรสุทธิของการปลูกต้นหอม

เงินลงทุนเริ่มแรก (จากตารางที่ 4.1)	1,070,575 บาท
ปริมาณการขาย (กิโลกรัม)	4,500 กิโลกรัม
ราคาขายต่อกิโลกรัม (บาทต่อกิโลกรัม)	20 บาท
รายได้จากการขายต้นหอม	90,000 บาท
หัก ต้นทุนการขาย (จากตารางที่ 4.7)	36,832.51 บาท
กำไรสุทธิ	53,167.49 บาท

จากตารางที่ 6 การนำเสนอกำไร(ขาดทุน) ของสวนสุราวงษ์เมื่อนำปริมาณในการขายต่อเดือนคือ 4,500 กิโลกรัม ราคาขายต่อหน่วย คือ 20 บาทต่อ 1 กิโลกรัม จะได้รายได้จากการปลูกหอมคือ 90,000 บาท และนำมาหักต้นทุนจากการขาย 36,832.51 บาท จะได้กำไรสุทธิเท่ากับ 53,167.49 บาท

ตารางที่ 7 แสดงอัตราผลตอบแทนจากเงินลงทุน ผลอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวมผลอัตราส่วนต้นทุนขายต่อขายสุทธิ ผลอัตราส่วนกำไรจากการดำเนินงานต่อขายสุทธิ ผลปริมาณขาย ณ จุดคุ้มทุนของการปลูกต้นหอม

อัตราผลตอบแทนจากเงินลงทุน (ROI)	= $\frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{เงินลงทุน}} \times 100$
	= $\frac{53,167.49}{1,708,075} \times 100$
	= 3.11 %
อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม (ROA)	= $\frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{สินทรัพย์รวม}} \times 100$
	= $\frac{53,167.49}{1,070,575} \times 100$
	= 4.97 %
อัตราส่วนต้นทุนขายต่อขายสุทธิ	= $\frac{\text{ต้นทุนขาย}}{\text{ขายสุทธิ}} \times 100$
	= $\frac{36,832.51}{90,000} \times 100$
	= 40.93 %
อัตราส่วนกำไรจากการดำเนินงานต่อขายสุทธิ	= $\frac{\text{กำไรจากการดำเนินงาน}}{\text{ขายสุทธิ}} \times 100$
	= $\frac{53,167.49}{90,000} \times 100$
	= 59.07 %
ปริมาณขาย ณ จุดคุ้มทุน (บาท/กิโลกรัม)	= $\frac{\text{ต้นทุนคงที่}}{\text{ราคาขายต่อหน่วย} - \text{ต้นทุนผันแปรต่อหน่วย}}$
	= $\frac{9,244.57}{20 - 6.13}$
	= 666.57 หรือ 667 กิโลกรัม

จากตารางที่ 7 สวนสุราขวงค์ มีการลงทุนในสินทรัพย์ทำให้มีอัตราผลตอบแทนจากเงินลงทุน (ROI) อยู่ที่ 3.11% ถือว่าเป็นการลงทุนที่ไม่คุ้มค่าแต่เมื่อเปรียบเทียบกับ 100% ของเงินลงทุนทั้งหมด อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม (ROA) อยู่ที่ 4.97% ซึ่งหมายถึงสินทรัพย์ทุก 100 บาท จะมีผลตอบแทนอยู่ที่ 4.97% หรือประมาณ 5 บาท เมื่อนำต้นทุนขายมาคำนวณกับราคาขายมีผลกำไรอยู่ที่ 40.93% หรือ 41 บาทต่อการขาย 1 ครั้ง กิจการจะมีกำไรจากการดำเนินงานเท่ากับ 59.07% จากยอดขายสุทธิ และปริมาณขาย ณ จุดคุ้มทุน อยู่ที่ 667 กิโลกรัม หมายความว่าใน 1 เดือนต้องขายให้ได้ 667 กิโลกรัมจึงจะได้กำไร

2. ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากการปลูกต้นหอม

- 2.1 ด้านวัตถุดิบ พันธุ์หอมมีราคาสูง
- 2.2 ด้านการผลิต ค่าปุ๋ยเคมีภัณฑ์และปุ๋ยคอกที่มีราคาสูง ทำให้ต้นทุนที่สูงเกินไป
- 2.3 ด้านทรัพยากรน้ำ มีปัญหาเกี่ยวกับภัยแล้ง ฝนตกในบางพื้นที่ ทำให้ปริมาณน้ำและปริมาณน้ำฝนไม่เพียงพอต่อการปลูกต้นหอมทั้งปี
- 2.4 ด้านโรคของต้นหอม ต้นหอมประสบปัญหาโรคราและโรคเน่าในช่วงฤดูฝน
- 2.5 ด้านปัญหาโควิด 19 เนื่องจากปัจจุบันปัญหาโควิดระบาดทำให้เศรษฐกิจตกต่ำส่งผลทำให้ราคาของต้นหอมลดลง

อภิปรายผล

การศึกษาต้นทุนและผลตอบแทน จากการปลูกต้นหอมของสวนสุราขวงค์ หมู่บ้านดงทรายทอง หมู่ที่ 15 ตำบลหนองไฮ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี

1. ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรผู้ปลูกต้นหอมสวนสุราขวงค์ หมู่บ้านดงทรายทอง หมู่ที่ 15 ตำบลหนองไฮ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานีที่ปลูกต้นหอม เป็นเพศหญิง มีระดับการศึกษาระดับมัธยมศึกษา โดยส่วนใหญ่เป็นครอบครัวใหญ่ มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 4-6 คน นอกเหนือจากการปลูกต้นหอมคือ ปลูกมันสำปะหลัง เมื่อหมดช่วงเก็บเกี่ยวจึงใช้พื้นที่ในการปลูกต้นหอมแทนและในขณะที่รอเก็บเกี่ยวผลผลิต กลุ่มตัวอย่างบางส่วนก็จะไปประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป

2. การศึกษาต้นทุนการปลูกต้นหอมสวนสุราขวงค์ หมู่บ้านดงทรายทอง หมู่ที่ 15 ตำบลหนองไฮ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี โดยมีพื้นที่ปลูกจำนวน 25 ไร่ ผลผลิตเฉลี่ย 4,500 กิโลกรัมต่อไร่ เมื่อพิจารณาต้นทุนโดยเฉลี่ยต่อไร่พบว่า 36,832.51 บาทต่อไร่ ซึ่งแบ่งเป็นวัตถุดิบทางตรงเฉลี่ย 25,500 บาทต่อไร่ ค่าแรงงานทางตรงเฉลี่ย 820 บาทต่อไร่ ต้นทุนผันแปรเฉลี่ย 1,268 บาทต่อไร่ และต้นทุนคงที่เฉลี่ย 9,244.51 บาทต่อไร่ การศึกษาผลตอบแทน จากการปลูกต้นหอม ณ ระดับราคาเฉลี่ยที่ 20 บาทต่อกิโลกรัม เกษตรกรจะมีรายได้เฉลี่ย 90,000 บาทต่อไร่ และหากนำมาคำนวณกำไรสุทธิ พบว่า มีค่าเท่ากับ 53,167.49 บาทต่อไร่ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ชัยยศ สัมฤทธิ์สกุล (2559) การศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนของเกษตรกรผู้ปลูกกระเพรา และโหระพา: การเปรียบเทียบระหว่างการปลูกแบบปฏิบัติตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและการปลูกแบบทั่วไป พบว่า

การปลูกกะเพราและโหระพาแบบมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี มีต้นทุนในการผลิตต่ำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้นทุนค่าแรงงาน

3. การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนการปลูกต้นหอมสวนสุราวงค์ หมู่บ้านดงทรายทอง หมู่ที่ 15 ตำบลหนองไฮ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี เกษตรกรปลูกต้นหอมให้ผลผลิตเฉลี่ย 4,500 กิโลกรัมต่อไร่ ไร่รายได้เฉลี่ย 90,000 บาทต่อไร่ มีมีกำไรสุทธิเฉลี่ย 53,167.49 บาทต่อไร่ โดยการวิเคราะห์จุดคุ้มทุนโดยเฉลี่ยต่อไร่ มีค่าเท่ากับ 0.16 กิโลกรัมต่อไร่ อัตรากำไรต่อยอดขาย ร้อยละ 59.07 และมีผลตอบแทนจากการลงทุน (ROI) ร้อยละ 3.11 จากการศึกษาพบว่าต้นทุนและผลตอบแทนแตกต่างจากงานวิจัยของวันสนันท์ จวดชัย และคณะ (2562) ที่พบว่า การลงทุนปลูกหอมแดงให้รายได้เฉลี่ย 67,110 บาทต่อไร่ กำไรสุทธิพบว่า มีค่าเท่ากับ 48,051.91 บาทต่อไร่หรือ 16.02 บาทต่อกิโลกรัม มีจุดคุ้มทุนโดยเฉลี่ยต่อไร่มีค่าเท่ากับ 0.3 กิโลกรัมต่อไร่ มีอัตราผลตอบแทนจากเงินลงทุน (ROI) ร้อยละ 99.62 ซึ่งให้ผลตอบแทนที่ค่อนข้างสูง งานวิจัยของชัยยศ สัมฤทธิ์สกุล (2559) ที่ทำการศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนของการปลูกกะเพราและโหระพา พบว่า การปลูกกะเพราและโหระพา มีกำไรสุทธิ 5,544.02 บาท มีอัตราผลตอบแทนจากเงินลงทุน (ROI) ร้อยละ 16.36 ดังนั้น การปลูกต้นหอมให้ผลตอบแทนที่สูงเมื่อเทียบกับการปลูกพืชชนิดอื่น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

ผลการวิจัยที่ได้ในครั้งนี้ทำให้ทราบต้นทุนและผลตอบแทนที่แท้จริงสำหรับการปลูกหอม นอกจากนี้ชุมชนหรือผู้นำหมู่บ้านมีส่วนช่วยในการผลักดันเรื่องการปลูกต้นหอมที่ผู้ผลิตได้ทำการปลูกขึ้นออกเผยแพร่ เพื่อให้มีคนรู้จักมากขึ้น หรือให้การสนับสนุนโดยการผลักดันให้เป็นสินค้าประจำหมู่บ้าน หรือสินค้าประจำตำบล เพื่อเป็นการเพิ่มมูลค่า และเพิ่มรายได้ให้กับทางผู้ผลิต และเป็นการสร้างงานในชุมชนให้มากขึ้นต่อไป

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยในครั้งนี้ศึกษาเปรียบเทียบการปลูกหอมจากสวนสุราวงค์ หมู่บ้านดงทรายทอง หมู่ที่ 15 ตำบลหนองไฮ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี ดังนั้น การศึกษาครั้งต่อไปควรขยายพื้นที่ในการศึกษา และหาแนวทางในการเพิ่มมูลค่าของต้นหอมให้สูงขึ้น รวมถึงควรศึกษาสาเหตุที่ทำให้เกิดต้นทุนในการปลูกต้นหอมที่สูงเกินไปเพื่อได้แนวทางในการลดต้นทุนการปลูกต้นหอม ซึ่งจะทำให้มีกำไรสุทธิเพิ่มขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการเกษตร. (2562). การผลิตหอมแบ่ง. สืบค้นเมื่อ 24 สิงหาคม 2563, จาก <http://www.doa.go.th/hort/wpcontent/uploads/2019>
- ชัยยศ สัมฤทธิ์สกุล. (2559). การศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนของเกษตรกรผู้ปลูกกระเพราและ
โหระพา: การเปรียบเทียบระหว่างการปลูกแบบปฏิบัติตามมาตรฐานการปฏิบัติทาง
การเกษตรที่ดีและการปลูกแบบทั่วไป. สืบค้นเมื่อ 24 สิงหาคม 2563, จาก
<http://www.mgts.lpru.ac.th/journal/index.php/mgts/article/view/335>
- พิชัยพิมพ์ คำเพียร. (2563). ต้นทุนและผลตอบแทนจากการปลูกแมคคาเดเมีย อำเภอเขาค้อ จังหวัด
เพชรบูรณ์. วารสารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี, 2(4), 77-87.
- วันสนั่น งามชัย และคณะ. (2562). การศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนจากการปลูกหอมแดง.
สืบค้นเมื่อ 24 สิงหาคม 2563, จาก <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/sskrujournal/article/download/232566/158961/>.
- วาสนา ศรีพันธุ์บุตร. (2562). แผนพัฒนาการเกษตร ตำบลหนองไฮ อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี.
สืบค้นเมื่อ 24 สิงหาคม 2563, จาก <https://www.opsmoac.go.th/udonthani-dwl-files-421991791947>
- สำนักงานเกษตรจังหวัดอุดรธานี.(2561). แผนแม่บทเกษตรปลอดภัยและเกษตรอินทรีย์. สืบค้นเมื่อ
24 สิงหาคม 2563, จาก <http://mueang.udonthani.doe.go.th>
- อุดร투데이. (2562). แหล่งปลูกต้นหอม หรือหอมแบ่ง ใหญ่ที่สุดในภาคอีสาน ต.หนองไฮ อ.เมือง
อุดรธานี. สืบค้นเมื่อ 24 สิงหาคม 2563, จาก <https://udontoday.co/190762>